THE OLDEST AND MOST POPULAR SLOVENIAN NEWSPAPER IN UNITED STATES OF AMERICA.

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU. — S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGO. — ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian organizations.)

NAJSTAREJŠI IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN SLOVENSKI LIST V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

ŠTEV. (No.) 189. CHICAGO, ILL., TOREK, 2. OKTOBRA — TUESDAY, OCTOBER 2, 1928. LETNIK XXXVII.

Mornariški pakt ostane.-Skrivališče mafistov najdeno.

ZDRUŽENE DRŽAVE NE BODO PRENEHALE Z OBOROŽEVANJEM. — VZROK BO V TEM, KER ANGLIJA IN FRANCIJA VZDRŽUJETA SVOJ MORNARIŠKI PAKT. — ZDRUŽENE DRŽAVE SO POSTALE ZELO SUMLJIVE NAPRAM EVROPSKIM VELESILAM.

Washington, D. C. — Po poročilih, ki so prišli v javnost te dni so kabinetni uradniki sklenili nadaljevati z grajenjem vojnih ladij toliko časa, da se doseže enakost angleški kvoti. Združene države so zlasti s številom srednjih modernih križarjev daleč za Anglijo, istotako so domalega vse angleške ladije opremljene z dalekosežnejšimi topovi. V aktualnem boju, angleška mornarica daleč nadkriljuje ameriško mornarico, tako izjavljajo mnogi ameriški mornariški strokovnjaki.

Zato se Združene države ne bodo udeležile prihodnje razoroževalne konference v Ženevi, o kateri se je pisalo, da se sestane enkrat ta mesec, kar pa ne bo, ampak sestala se bo še le enkrat po novem letu, pravijo zadnja poročila.

Vzrok vsemu temu je znan. Mornariški pakt med Anglijo in Francijo je silno vznemiril washingtonske kroge. Nota, ki jo je poslal zadnji teden državni tajnik Kellogg v London je enostavno proti paktu in istega obsoja. Vendar kljub temu, da se je govorilo v Londonu, da bodo Angleži odstopili od sklenjenega pakta, se v zadnjih vesteh trdi, da so tako v Londonu, kakor v Parizu sklenili ostati pri paktu, ker je isti za Anglijo kot Francijo velikega vitalnega pomena.

Briand, francoski zunanji minister je te dni izjavil časnikarjem, da je nezmiselno misliti na ukinitev medsebojnega pakta. O istem je bil obveščen ameriški državni tajnik Kellogg in vsled istega smo tudi zahtevali rezervacije pri podpisu njegovega protivojnega pakta. Čemu se radi pakta toliko razburjajo razne osebnosti, pravi Briand, da mu je nerazumljivo.

Diplomatičen konflikt radi mornariškega pakta, bo spremenil docela politični svetovni položaj. Politični opazovalci pravijo, da bo ta pakt hudo odbil Združene države od Evrope. V Londonu in Parizu je pa ravno radi tega videti neko posebno zadovoljstvo. Vidno je, da Evropejcem ni več po godu gospodarsko udejstvovanje Amerike v Evropi.

—o—

V CHICAGI 882,212 VOLIVCEV REGISTRIRANIH.

Chicago, Ill. — V soboto 29. sept. je bil v Chicagi registracijski dan za volitve, katere se bodo vršile 6. novembra. Chicažani so se prav dobro odzvali temu pozivu. V letu 1924, se je registriralo skupno 568,869 volivcev; to leto pa 882,212, torej za 313,343 več kakor leta 1924.

—o—

PREDSEDNIK COOLIDGE PRAVI DA BO HOOVER IZVOLJEN.

Washington, D. C. — Predsednik Coolidge se je izrazil, da iz svojega 25 letnega političnega življenja ima skušnje, iz katerih lahko sklepa, da Hoover bo gotovo izvoljen. Dobro upanje!

CAPPELLANO ARETIRAN V HERRINU.

Bivališče, oz. hišo, kjer so držali ugrabljenega dečka Billia Ranieri najdena. — Našli so prazno in zapuščeno.

—o—

Chicago, Ill. — Slučaj ugrabljenega italijanskega dečka Billia Ranieri, katerega so ugrabili sicilijanski mafisti in ga držali 13 dni v ujetništvu ter zahtevali od njegovega očeta visoko odkupnino, je že znan našim čitateljem. Policija je zadnje dni pridno iskala hišo, kjer so držali malega dečka v ujetništvu. Celo v zrakoplov so vzeli malega dečka in so ogledavali vse pokrajine okrog Chicage, da bi našli podobno kraju, katerega je opisaval ugrabljeni deček.

Konečno so zloglasno hišo le našli in sicer v Bourbonnais, Ill. na samotnem kraju, nekje blizu mesta Kankakee. Ko so udrli v hišo so isto našli prazno. Lastnik iste je bil Andrew Cappellano, ki je s svojo družino neznanokam pobegnil. Na mizi so našli v hiši še jedilno orodje, znamenje, da ni bilo dolgo, kar so stanovalci pobegnili. Detektivi so takoj izvedeli od bližnjih sosedov farmarjev, da je družina imela eno izmed svojih hčerk v zavodu v Kankakee. Ko so se podali tja so našli hčerko v zavodu in od nje izvedeli, da ima oče sorodnike v Herrinu, Ill. med njimi lastnega brata. Na enkrat je bila obveščena policija v Herrinu, Ill. naj pazi, ako se bo pojavila taka in taka oseba v Herrinu pri svojih sorodnikih. In res v soboto so tam že prijeli Andrewa Cappellano, lastnika farme in hiše, kjer je bil v ujetništvu ugrabljeni Billie Ranieri. Za njegovo ženo in ostalih devet otrok pa ne vedo, kje se nahajajo.

Cappellano je bil včeraj že prepeljan v Chicago in preiskava proti njemu je že v teku. Policija je s tem že prišla na sled novim odkritjem in vse zgleda, da je ameriškim oblastem dovolj sicilijanskih škandalov. Ugrabitelje čaka težka kazen. Za ugrabljene in odvajanje je v Illinoisu težka kazen, ki se kaznuje s smrtjo. Prijeti Cappellano je baje tihotapil s prepovedanimi pijačami, katere je izdelaval na svoji skriti farmi, pravijo poročila.

—o—

POŽAR V CHICAGI V SLOVENSKI NASELBINI.

Chicago, Ill. — V soboto dopoldne okrog 10. ure je nenadoma pričelo goreti v kleti slovenske trgovine z modnim blagom, Franka Banicha, na 1902-4 West 22nd Street. Ognjegasci so bili takoj na mestu in ogenj pogasili, predno se je mogel razširiti dalje po poslopju. Požar je nastal vsled močno zakurjenega furneza v kleti.

HERBERT HOOVER V NEWARKU, N. J.

Herbert Hoover, republikanski predsedniški kandidat, govori zbrani množici v Newarku.

MORSKI ROPARJI NAPADLI ANGLEŠKO LADJO.

Roparji ustrahovali moštvo na ladji. — Ogrožali 1,400 potnikov. — Odpeljali za $40,000 vrednosti. — Dva častnika umorjena.

—o—

Hongkong, Kitajsko. — V nekdanjih časih so bili morski roparji največji strah na morju. V sedanjih časih se pa le malokdaj prigodi, da bi bili roparji tako močni in predrzni, da bi se upali napasti velike in moderne ladje. Ako se to prigodi, je že izvanreden slučaj.

Te dni se je nekaj podobnega prigodilo angleški ladji "Anking", ki je plula proti Kitajskem. Dne 26 sept., ko je ladja dospela v pristanišče v Tonkingu, je vstopilo 40 roparjev, oblečeni kot navadni potniki. Ko so roparji prišli na ladjo, so nenadoma potegnili revolverje in ustrahovali vse moštvo in tudi potnike, katerih se je nahajalo na ladji nad 1,400. Nekateri častniki so se skušali braniti, toda kakor hitro se je kdo ganil, je bil od roparjev ustreljen. Umorjeni so bili: Prvi častnik, Dvaid C. Jones, in glavni strojevodja Henry Thomson. Poleg tega je bil umorjen tudi neki drugi uslužbenec, ki se je roparjem zoperstavil.

Ko so roparji ustrahovali vso ladjo, so sami zavzeli kontrolo ladje in z revolverji prisilili moštvo, da so vozili, kamor so roparji veleli. Med tem časom so roparji pometali mtrva trupla v morje, ranjencem so pa vendar dovolili, da so iste smeli obvezati.

Po 54 urni vožnji so roparji veleli ladjo vstaviti v Honghaiskem zalivu, kjer se nahaja pravo roparsko gnjezdo. Odnesli so iz ladje vrednosti kolikor se je dalo, skupaj za $40,000., potem so se pa vsi roparji odpeljali v treh rešilnih čolnih.

To je eden najbolj drznih napadov morskih roparjev, kar se jih je zgodilo že izza dolgih časov.

—o—

Naročajte najstarejši slovenski list v Ameriki "Amerikanski Slovenec!"

RAZVOJ OBRATA NA POLJU PREMOGA.

Premogarske razmere se boljšajo. — Tisoči delavcev sprejetih nazaj v delo. — Veliko premogokopov zopet odprtih.

—o—

Springfield, Ill. — Iz Illinoisa se poroča, da je več tisoč delavcev, ki so bili že cele mesece brez dela, zdaj zopet sprejetih nazaj v dela. Kakor izgleda, se bodo delavske razmere na splošno, končno vendar izboljšale. Veliko premogokopov v državi Illinois, je zopet pričelo z rednim obratom.

V Springfield okraju se je pri "Cora" premogokopu sprejelo v delo 380 delavcev. "Woodside" je tudi pripravljen, da prične z delom, in mora nemudoma sprejeti nad 500 delavcev. Tudi v Lincoln. Bremerton premogokop, je že sprejel nad 300 delavcev.

Šest velikih premogokopov v Franklin okraju, ima v kratkem pričeti z delom in se smatra, da v teh podjetjih bo sprejetih nad 4.000 premogarjev, kateri so bili že več mesecev brez dela.

W. J. Jenkins, predsednik od premogarske podjetniške družbe v Illinoisu poroča, da se bo v prihodnje množina premoga v enoletnemu obratu pomnožila iz 45,000,000 ton, na 65,000,000 ali 67,000,000 ton. Torej že iz tega se vidi, da po tem proračunu, bo veliko delavcev moralo biti sprejetih v službo.

Poroča se tudi, da je veliko premogokopov bilo zaprtih že od časa, ko je bila svetovna vojna končana, zdaj bodo pa tudi ta podjetja zopet pričela obratovati.

—o—

KER V MICHIGANU NI SMRTNE KAZNI, ZATO JE UBIL ŽENO.

Detroit, Mich. — V Detroitu je bil te dni pred porotno sodbo Melko Petrovich, star 46 let, spoznan krivega, ker je umoril svojo ženo. Pred nekaj leti ko je še živel v Lebanon, Pa., se je večkrat izrazil, da bi umoril ženo, toda se je bal električnega stola. Ker se je pa pozneje preselil v državo Michigan, se je domislil, da tam ni smrtne kazni. To priliko pa je porabil in je ženo umoril.

KRIŽEM SVETA.

— **Sofija, Bulgarija.** — Te dni je bulgarska vlada zaprla 40 komunistov, kateri so bili obdolženi zarote proti bolgarski vladi. Ko je policija to izsledila, je našla sled, da ta zarota je mogla biti prinešena prvotno z Dunaja.

— **Lawton, Okla.** — Senator Charles Curtis, republikanski kandidat za podpredsednika, se je ob prihodu v to mesto ponesrečil z manjšo poškodbo na roki. Ko je izstopil iz avtomobila, so ga vrata prijela za roko tako nesrečno, da mu je bil zmečkan en prst na roki. Peljali so ga takoj k zdravniku, kateri mu je prst obvezal. Mož je preveč hitel s politiko in se je pri tem ponesrečil.

— **London, Anglija.** — Zelo so bili zaposljeni londonski časnikarski poročevalci, ko so dobili iz Washingtona poročilo, da Amerika zanika angleško-francoski mornariški pakt. Izražajo se, da so že pričakovali podobnega poročila. Seveda, ko je enkrat storjeno, se mora vse vzeti za dobro.

— **Berlin, Nemčija.** — Veliki nemški Zeppelin je te dni plul nad Bavarskem. Zrakoplov so preizkušali, predno se misli podati na dolgo pot proti Ameriki. Bili so še v dvomu, če bo nove vrste "zeleni plin". uspešno služil za gonilno silo, kar se je pa dobro obneslo, kot se poroča. Zeleni plin ima le toliko teže kakor zrak. Zrakoplov je preskrbljen tudi z brezžičnim brzojavom.

— **Milwaukee, Wis.** — V tem mestu se kaže vedno več uspeha za Al Smitha. Neki poročevalec poroča, da še ni videl toliko navdušenja v tem mestu, kakor se ga kaže sedaj za Smitha. Velike množice so bile zbrane, ko so demonstrirale v splošnem navdušenju.

— **Springfield, Ill.** — Po izjavi Gus H. Radebaugha, državnega gozdarskega nadzornika, se letos obeta obilen lov na race. Ob rekah in jezerah se je v tem letu zarodilo toliko divjih rac, kakor še ne doslej pravi imenovani nadzornik.

— **Chicago, Ill.** — Dva bandita sta te dni vstopila v urad Sinclair Refining Co. In sta oropala urad za $4,400.00. Vse policijsko zasledovanje dosedaj je bilo brez vsakega uspeha.

— **Mombasa, Afrika.** — Prince Waleški in brat knez Gloucester, sta te dni dospela z parnikom "Malva" v angleško-afrikanske kolonije. Sprejeli so jih z velikim navdušenjem in priredili igre z balo, in vrtno veselico, njima v počast.

— **Washington, D. C.** — V Alaski, najbolj oddaljeni državi proti severu, v današnjih časih služijo zrakoplovi v bolj nujnih potrebah, kakor v katerokoli drugi državi na svetu. Tam namreč pošiljajo po zrakoplovih različne potrebščine, potujejo potniki in sploh se uporablja aroplane za vsakovrstne obrate.

Iz Jugoslavije.

KOROŠČEVA VLADA DOBIVA ČIMDALJE VEČ SIMPATIJ V DRŽAVI. — VLADA DELA ZA SPORAZUM V DRŽAVI. — "HRVAT" PROTI PRIBIČEVIČU. — DRUGE RAZNOTERNE ZANIMIVE VESTI.

Vlada dela za mir in sporazum

Belgrad, 14. sept. — Član vlade je dal časnikarjem sledečo izjavo: Vlada dela, gre svojo pot in stoji čvrsto na programu, ki ga je podala v deklaraciji. Vlada dosedaj z nobenim postopkom ni pokazala, da predpostavlja ali želi kake boje. Nasprotno, njena politika pomirljivosti je rodila dobre uspehe. To se čuti v celi državi. Uporaba zakonov za vzdrževanje miru in reda ter avtoritete države je rodila ono potrebno vero, da nezakonito ne more nihče delati. Tako imamo popolnoma normalno stanje. V vladi ni nobenih sprememb, niti jih ne bo. Ni nobene nervoze, ki jo pokazujejo posamezni politiki v opoziciji. Vlada je objavila, da je za sporazum. V tem pogledu ne daje izjav, ampak dela in od te politike druge stranke ne morejo uteči, pa če še toliko izjavljajo, da nočejo ničesar čuti. Nadalje je izjavil dotični minister, da se s to politiko in sporazumom ki je rodil to vlado, strinja tudi Aca Stanojevič. Vlada pripravlja materijal za skupščinsko delo. Proračun bo v najkrajšem času dokončan in bo prišel 20. oktobra pred narodno skupščino.

—o—

"Hrvat" proti Pribičeviču.

Umor ljubljanskega trgovca E. Perica je dal hrvatskim federalistom povod, da so pred javnostjo napadli politiko in delovanje Pribičevičevo. Kakor znano, je bil "Hrvat" dosedaj več ali manj strankin organ, ki ni iskal senzacij. Ko je prišla vest o Pericevem umoru, je poslal "Hrvat" svojega posebnega dopisnika, ki je v današnjem "Hrvatu" iznesel zelo težke obtožbe proti Orjuni in njenim delom. Posebno naglaša, da je bila Orjuna plačana od prosvetnega ministra. Kakor znano, je bil v času najživahnejšega dela Orjune prosvetni minister Pribičevič. Radi tega je namigavanje "Hrvatove" obtožbe povsem jasno.

—o—

Ustreljen pri Peričniku.

V četrtek, dne 6. septembra, je prišel čez Luknjo v Vrata skozi mejo iz Italije, sumljiv moški v starosti čez 20 let. Sprejele so ga straže obmejnih vojaških čet. Obvladal je popolnoma slovenščino in laščino. Izdal se je za Jožefa Cuder. Legitimacije ni imel, pač pa menda nekaj laškega denarja. Zanimal se je za dogodek lanskega leta, ko je tudi par osumljenih moških prišlo čez Luknjo v Vrata, pa so stražnika, ki jih je spremljal proti Mojstrani, razorožili in ušli čez mejo. To je vzbujalo pri njem tem večji sum. Prideljen mu je bil stražnik, da ga pelje v Mojstrano. Do onstran Peričnika je bilo vse v redu. Tam pa začne osumljenec bežati po grmovju proti Bistrici. Za ponovni klic stražnika se ne meni; zato začne stražnik streljati. Po nekaj strelih ga zadene v hrbet. Ranjenec gre še nekaj koranov dalje, potem omahne in pade. Po izvršenem sodnijskem ogledu so pripeljali mrliča v mrtvašnico na Dovje. — Opomin za naše izletnike, da se brezpogojno pokorijo obmejnim stražam, ako zahtevajo legitimacije.

—o—

Velika tovarna v Vinkovcih zgorela.

V petek zvečer, 7. sept., je nastal v vasi Ceriču pri Vinkovcih velik požar, ki je uničil veliko otvarno pletenin, last Sebastijana Huberta. Vsi poskusi, da bi požar udušili, so bili zaman. Šele ob treh zjutraj so z največjimi napori požar omejili. Od vse tovarne so ostale le gole stene. Vsa škoda znaša okrog dva milijona dinarjev, podjetje pa je bilo zavarovano le za majhen znesek.

—o—

Avtomobilska nesreča.

Zvečer 6. m. m. ob pol 10 je zavozil v vlak, ki je prihajal točasno iz Grobelna v Rogaško Slatino, avtomobil, last tvrdke Albert Baumann in drug iz Zagreba. Nesreča se je dogodila na cesti pred gostilno Marije Ogrizek v Tekačevem. Sunek je bil tako silen, da se je pri lokomotivi pokvarila vakuum priprava, radi česar je stroj vlekel avto s šoferjem vred kakih 100 metrov po progi in oba popolnoma razmrcvaril. Sreča v nesreči je bila, da avtomobil ni imel potnikovgostov, ki so hoteli z istim v Zagreb, a so ostali v Rogaški Slatini, ker ni bil šofer ob naročenem času na mestu. Šofer Ivan Novak, doma iz Trojan pri Kamniku je bil na licu mesta mrtev.

—o—

Duhovniška imenovanja v lavantinski škofiji.

Stanislav Cajnkar je imenovan za študijskega prefekta in docenta bibličnih ved novega zakona na mariborskem bogoslovju. — Dr. Josip Somrek je imenovan za častnega škof. konzistorialnega svetovalca.— Martin Vrzelak, kaplan na Remšniku, je imenovan s 1. oktobrom za provizorja v Zagorju pri Kozjem.

—o—

Velik vlom v Ljutomeru.

Neznani vlomilci so vdrli v Rosenbergovo vilo, ter jo dobesedno izropali. Orožništvo zasleduje vlomilce. Policijski uradnik iz Maribora se je takoj odpeljal v Ljutomer z daktiloskopom.

—o—

Pretep.

V nedeljo 9. okt. so priredili v Hotinji vasi pri Mariboru gasilci dobrodelno tombolo. Naenkrat je nastal prepir, ki je končal s krvavim pretepom, med katerim je bil 18 letni hlapec Anton Bevc z zarjavelim nožem hudo ranjen v levo ramo in desno roko. Ranjenca je mariborski rešilni avto prepeljal v bolnico.

AMERIKANSKI SLOVENEC

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.

Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

Naročnina:

Za celo leto	$5.00
Za pol leta	2.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	$6.00
Za pol leta	3.00

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America.

Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Subscription:

For one year	$5.00
For half a year	2.50
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	$6.00
For half a year	3.00

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Komunizem --- vera.

Komunizem se rad ponaša, da bo zatrl vsako versko naziranje in pojmovanje. Ako govorimo o komunizmu, se oziramo le na razmere v Rusiji, ker kje drugje komunizem dozdaj še ni prišel do kake znatne veljave v javnem življenju. Tudi v Rusiji se posledice še ne morajo presoditi v popolni meri, ker je doba komunističnega naziranja in vladanja še prekratka. Na to okolnost se radi sklicujejo krogi, ki s komunizmom simpatizirajo, tudi ruski komunizem sam, ako kdo podvomi nad njegovimi uspehi.

Zdaj lahko trdimo, da se je komunizem bahal in se še baha z uničenjem in zatretjem ver, da je napravil iz miljonov popolne ateiste, a da ni še podrl vere v splošnem, niti ne ruske cerkve, oziroma krščanstva v Rusiji. Upa na bodočnost, morda mu prinese nakaj uspehov, iz stališča krščanskega verskega naziranja ni treba ravno trepetati in se bati radi bodočnosti. Po preteku kakih deset let komunizem vseh trdnjav krščanskega naziranja ni podrl, dasi jim je prizadejal veliko škodo, za bodočnost pa naj upa, kar hoče, ostalo bo pri škodi, nikakor pa ne bo prišlo do popolnega porušenja.

Dušeslovno zanimivo je vprašanje: Kako je moglo priti do tega, da so se ljudske mase s tako vnemo oprijele komunističnih idej? To vprašanje se seve ne nanaša na ekonomske, politične ali etične nauke komunizma, temveč bolj na idejo komunističnega naziranja.

Kdor pozna dušo ruskega naroda, bo pritrdil, da je moglo priti do naravnost navdušenega sprejetja komunističnih idej na duševnem polju le, ker se je komunizem prikazal kratkomalo kot neka — vera.

Ampak na prvi hip se zdi taka trditev gol paradoks, nasprotje v sebi. Komunizem, ki zakleto zatrjuje, da je vsaka vera za narode najhujši strup, ki ne zatrjuje samole tako, temveč tudi enako zakleto tepta po vsakem verskem naziranju, ta komunizem bi bil — vera??

Pa je tako. Vera se mora vzeti v pomenu angleške besede "religion". Komunizem je religija, to se lahko trdi, in v tem je edini razlog, da se je komunizem mogel zajesti v rusko dušo.

Kaj hoče religija? Za pravilno pojmovanje religije tu ne gre. Religija vobče ima namen, da prinese človeštvu srečnejši obstanek. Zahteva višje nasledstvo, žrtve od strani posameznika ,ima svete vodilne knjige, avtoritativne učenike in vsebuje idejo svetovne misije.

Vse to pa vsebuje v svojem bistvu tudi komunizem. Opravičeno torej moremo govoriti, da je komunizem vera-religija.

S tem pa je podobnost tudi končana. Ako razumemo pod besedo vera krščanstvo, potem postane komunizem nakrat pravo in golo zanikanje krščanske ideje, in neizprosen boj zoper krščanstvo je na dlani. Realno razmerje med obema to tudi potrjuje.

Kakor omenjeno, moramo za zdaj računati le z razmerami v Rusiji. Jasno je to razvidno iz zanimivega apela izgnanih ruskih škofov na vlado sovijetov za duševno in cerkveno svobodo. Ruski škofje pišejo:

"Cerkev se ne zmeni za novo razdelitev premoženja, za nacionaliziranje lastnine. To se je vedno smatralo za vladno zadevo. Cerkvi ni mar politična organizacija avtoritete, ker je lojalna do vsake vlade v krajih, kjer ima svoje člane. Nasprotstvo je v tem, ker je verska ideologija nespravljiva z materializmom in oficielno filozofijo komunistične stranke in vlado Sovijetske republike, ki je pod to stranko.

Cerkev pripozna načelo duševnega principa: komunizem ga zanika. Cerkev veruje v živega Boga, stvarnika sveta, vladarja življenja; komunizem Boga zanika, uči, da se je svet sam organiziral in svetovna zgodovina nima razsodnih načel. Cerkev vidi človeški namen v nebeškem pozivu duha in ne neha pozivljati svojih otrok za nebeško domovino. Od tega ne odneha niti tedaj, ko so razmere zunanje omike in materielnega blagostanja na vrhuncu. Komunizem hoče, da človek ne pripozna drugega namena ko na tem svetu. In ta razlika v ideologiji in filozofičnem naziranju, ki obstaja med cerkvijo in državo, se kaže tudi v okviru vsakdanjega življenja in v krogu moralitete.

Cerkev veruje v trdne nazore morale, pravice in zakona. Komunizem smatra vse to za posledice razrednega boja, in ocenjuje moralne vrednosti le po uporabnosti. Cerkev podarja ponižnost, ki človeka dviga, komunizem ponižuje človeka po napuhu. Cerkev ščiti čistost in svetost detinstva. Komunizem vidi v zakonu le nasičenje instinktov. . . Vse, kar je cerkvi bistveno za obstanek, je kategorično zanikano v komunizmu.

Da so komunistični nazori res taki, je razvidno iz raznih izjav Trotzkyja in iz "A. B. C. za komunistično mladino". Enako znano je, kako se komunizem prizadeva, da vcepi svoje ideje v mase. Kako bo, pokaže bodočnost. Mladina sprejema ideje s prav verskim fanatizmom, komunizem ji je — religija.

Pojavljajo se pa znaki verskega čistenja. Zmagala bo resnica, ta pa ni na strani komunizma, o tem priča borba zadnjih deset let.

SKRIVNOSTI NA SHEBOYGANSKEM HRIBU.

Sheboygan, Wis.

Tukaj v naši naselbini se nekaj na skrivnem pripravlja. — Zato je bilo sedaj en čas že kar tiho. Toda jaz sem pa nekaj izvohal. Zato pa povem sedaj vsakemu potiho: V cerkveni dvorani je vsak večer luč in to nekaj pomeni?! Jaz že vem, da naša mladina se pripravlja za nekaj prav novega, kar bo vsakega razveselilo, kdor bo prišel pogledat v cerkveno dvorano dne 7. in 8. oktobra, reci sedmega in osmega oktobra, kar se bo še tudi pravočasno natančneje oznanilo.

Naši fantje in dekleta hočejo tukaj pokazati, da hočejo podpirati blagajno naše fare sv. Cirila in Metoda. Ves dobiček bodo darovali v cerkveno blagajno. To povem zato, da ne bote mislili po drugih naselbinah, da naša mladina tukaj spi; o ne, in tudi ne bo. Seveda je, da se dobijo tudi tukaj fantje in dekleta, ki ne skrbijo čisto nič za napredek cerkve, kakor tudi ne za izveličanje svojih duš. Ampak ti niso sami krivi. Zato bodo odgovarjali za nje njih lastni stariši in njih lastne matere.

Zato pa vam fantje in dekleta, rečem s pesnikom: 'Zdaj le hiti vence viti, o mladina, zdaj imaš čas. Kar se kdo mlad nauči, to ga pogosto na starost redi . . ." — Ne glejte na tisto kobilico, ki po letu prepeva, po zimi pa strada in glada. Bodite kot čebele, ki si nanosijo v poletnem času polni panj medu. To se pravi, v mladosti je treba skrbeti za starost. Zatorej fantje in dekleta, le potrudite se, da se bodete dobro pripravljeni pokazali, da znate tudi vi nekaj narediti. Sedaj pa moram povedati, da bo naša mladina imela omenjene dneve in večere Karnival. Imeli bodo tudi raznovrstne zabave. Na programu imajo tudi dve igri. Ena je: "Luknja v naminem prtu" in druga pa je: "Dve teti." Obe igri ste zelo smešni. Potem pridejo tudi zamorci iz Afrike. To bo nekaj čudnega. Ves program bi bil predolg, toliko so se naučili. — Zato pa jaz rečem, da gremo pogledat takrat vsi, kdor le more, s tem bomo dali naši mladini veselje in korajžo.

Danes, ko pišem tale skromni dopis, je že skoro popolnoma mrzlo v naši naselbini. Smo že skupaj s tisto neprijetno starko zimo, dasi se je šele pričel jesenski čas, pa je že podoben bolj zimi kakor jeseni. Letošnjo jesen se tu zelo zanimamo za predsedniške volitve. Tukaj je večina za Al Smitha. Kako bodo pa volitve izpadle, bomo pa kmalu videli! Pozdrav vsem skupaj!

Akaj Rotserp.

VESTI OD SV. CIRILA V NEW YORKU.

New York City.

Tako mirno je bilo doslej v slovenski naselbini na Atlantiškem obrežju, da res ni bilo ničesar novega, kar bi bili lahko sporočili bravcem priljubljenega Amer. Slovenca. Poletje je po vseh naselbinah topo in brez posebnega življenja. Ljudje gredo na farme in drugam v letovišča. New York se pari na težkem in žgočem solncu, samo nekajkrati smo jo udarili venkaj v prosto naravo na piknik in pevsko društvo domovina je bilo v Bethlehemu na tridnevnem oddihu in gostovanju pri prekmurskih Slovencih, ki so naše slavčke baje zelo lepo sprejeli.

Pa je prišla jesen in je prilete! kamen v mirno jezero naše naselbine, da je vzvalovalo od kraja do kraja.

Naš dobri župnik Rev. P. Kerubin je bil po svojih predstojnikih odpoklican na novo mesto, v Chicago. S težkim srcem so se poslavljali farani od svojega dušnega pastirja, ki je živel med njimi cela tri leta in delal z njimi ene misli in enega duha. Toliko težje je bilo sedaj slovo. Zbrali so se farani v četrtek zvečer in so se vsi skupaj poslovili od njega s trdnim upanjem v srcu, da se še kedaj povrne v njihovo sredo. Solze v očeh so govorile o ljubezni in naklonjenosti, ki je družila farane s svojim bivšim župnikom. Bog mu daj obilo blagoslova v novem delokrogu in obilo ljubezni in dobrohotnosti novih faranov. Upamo, da si bo na novem mestu namah osvojil srca s svojo ljubeznivostjo, kakor je namah osvojil newyorška, ko je prišel iz starega kraja med nas. Kakor pa že rečeno: naj nas nikar ne zabi in zbriše iz svojega srca. Mislimo, da bo poleg vseh 500 Chikažanov, ki jih bo uklenil v svoje srce, še vedno tudi prostora za 200 Newyorčanov, saj je veliko njegovo srce, veliko v prijateljstvu in ljubezni.

Naše mamice, organizirane v lepem društvu katoliških žena in mater, pripravljajo svojo letno zabavo, s katero se odpre letošnja sezona zabav in prireditev. Druga leta je bila ta zabava vedno tretjo nedeljo v septembru, letos so jo prestavile na prvo nedeljo oktobra, da se morejo bolje pripraviti. Vabimo torej vse naseljence newyorške in brooklynske, naj se v obilnem številu odzovejo našemu klicu: Prvo nedeljo oktobra vsi, kar vas je slovenske misli in krvi, v halo na osmi cesti, kjer bo veselja in radosti in smeha in plesa in vseh zemeljskih dobrot nad petdeset peharjev. Mamice že kuhajo in pečejo in cvrejo medene pogače iz bele pšenice, in sladke, presladke domžalske potice. Pripravili bodo tudi posebne priprave ob vratih: kdor bo stopil v dvorano, mu bo skočilo posebno pero v čevelj in to pero se bo zavrtelo z njim vred v prefleten ples . . . Oj, kako bo luštno! Kdorkoli bo v nedeljo v naši dvorani, vsak bo pel potem: "Hejsasa, hopsasa, fletna nedelja, sit sem potičic, klobas in pa zelja. Oj, lušno je blo, lušno je blo, da ne bo nikol več tako."

Vse omenjeno pa še ni tretjina vseh dobrot, ki Vas čakajo v dvorani . . . Pridite vsi, od vseh strani in pripeljite svoje znance s seboj in svoje prijatelje. Zabava se prične v zgodnjih popoldanskih urah in se konča ob dvanajstih. Takt vsej zabavi bo dajala newyorška godba, če ne pride še kaj vmes, in pristna, živahna harmonika.

Zadnji teden se je poslavljal od nas sin uglednega rojaka newyorškega Mr. Čagrama, Rev. Fr. Jože Čagram. Šel je v stari kraj, da tam nadaljuje na frančiškanskem bogoslovju svoje študije. V njegovi družbi je bil Rev. Fr. Avguštin Svete. Odpotovala sta na parniku Paris, francoske linije, s pomočjo agenture Zakrajšek - Češarek. Gospodoma želimo obilo uspeha v delu in pripravah za duhovniški stan in trdno upamo, da bo Fr. Jože že čez dve leti zapel svoj prvi Gloria kot prvi novomašnik in Slovenec v cerkvi sv. Cirila in takrat bomo z dobrimi stariši vred ponosni, da je tudi naselbina sv. Cirila enega dala Bogu in altarju. Da jih bo dala še več, smo trdno uverjeni in prepričani. Naselbina ima mnogo idealnih fantov, ki mnogo obetajo. Eden naših študira na frančiškanskem kolegiju v Hinsdale pri Chicagi, Vinko Ovca mu je ime. Bog ga blagoslovi in pripelji, kamor je namenjen in Bog daj, da bi prihodnje leto dobil še mnogo tovarišev Newyorčanov.

Mudil se je med nami bivši pomožni urednik Amer. Slovenca, Mr. Jazbec s svojo družino. Tudi on se je poslavljal od Amerike. Povedal nam je, da odide v stari kraj za stalno in bo odprl v Kranju trgovino, ki jo je pred leti že z velikim uspehom vodil. Sicer je naša želja, naj bi mu starokrajsko solnce sijalo luč sreče in zadovoljstva, vendar Amerika rabi delavnih sil bolj kakor domovina in Mr. Jazbec je bil dobra moč na časnikarskem polju, zato vseeno ne bomo zaklenili svoje srce upanju, da se še kedaj povrne in bo zdrav in nanovo oživljen prijel zopet za časnikarsko pero.

Prejšnji teden se je zelo težko ponesrečila znana rojakinja Mary Tomec. Vračala se je ravnokar od svojih prijateljev, ob cestnem križišču pa jo je zadel truck in jo podrl na tla. Dobila je težke poškodbe na nogah in glavi. Prepeljali so jo v bolnico sv. Marije. Z zdravniki vred upamo vsi, da bo kmalu zopet okrevala.

24. zjutraj pa se je smrtno ponesrečil John Kališ. Ravnokar je dogotavljal gnezdece svoje bodočnosti in srečnejših dni, — novo hišo. Pripenjal je anteno na strehi za radio, ko mu je spodrsnilo in je padel z drugega nadstropja na cestni tlak. Nezavestnemu je duhovnik podelil zakrament poslednjega olja, nakar je izdihnil svojo mlado dušo. Bil je pred leti vnet član pevskega in dramatičnega društva Domovine in priljubljen pristaš cerkve sv. Cirila v New Yorku. Star je bil komaj 36 let, rodom iz Šmartna pod Šmarno goro. Po poklicu je bil karpenter in je bival v Ameriki 14. leto. Zapušča žalujočo ženo z dvema otročičema, sestro v Clevelandu in sestro na Nemškem nekje. Bog mu daj večni pokoj v svojem naročju, težko prizadeti ženi pa naše iskreno sožalje. Pogreb se je vršil iz cerkve sv. Cirila v četrtek, 26. t. m.

V letošnjem letu si bomo obnovili svoja srca v službi Gospodovi. Prišel bo k nam misijonar p. Odilo Hajnšek in nam bo v svetem misijonu oznanil voljo božjo. Čas misijona bomo že še naznanili. Bog, da bi obrodil sveti misijon lepe sadove v naših srcih.

Zastopništvo Amer. Slovenca je sprejel P. Aleksander Urankar. Kdor še ni poravnal svoje naročnine, naj jo poravna v nedeljo takoj po mašah.

Ustanavlja, oziroma obnavlja se trupa Boys Scouts in Girls Scouts. Priglasilo se jih je že lepo število. Poleg tega se bodo otroci učili vsaki petek popoldne slovenskih iger in slovenskega petja. Učil jih bo župnik sam. Zato prav lepo prosimo vse stariše, naj gredo na roko g. župniku. Saj je vse le v korist otrok in gmoten prospeh naše cerkvice, obenem vam pa pripravljajo otroci lepe urice za dolge zimske večere . . . Vsak oče, sleherna mati jih bo vesela.

Tamburašice se pripravljajo na svojo zabavo. Tamburaški zbor šteje lepo število članov-igravcev. In tako so izurjeni, da bi jih bil vsak velik oder vesel. Priredili bodo tudi igro na odru. Tako vsaj zvonijo zvonovi . . .

"Domovina" se pa v velikem štilu pripravlja na svojo 20letno proslavo, ki jo bo priredila v neki češki hali. Na programu bodo pevske točke in lepa igra.

Tudi dekleta, članice Marijine družbe, se že pogovarjajo in menijo, kako bi se kaj letos pokazale v dvorani z novo igro.

Vidite ljudje božji, ljudje slovenski širom Amerike! Pravnič ne spimo tukaj-le ob morju, temveč gibljemo se, živimo živahno življenje dela.

Če oznanim še to domu in svetu, da so se poročili Frank Kondrič in Margareta Grašek; Izidor Lenarčič in Mira Habjan ter Louis Lagiša in Mary Cvirn, in da jim želimo "dobro srečo, pa kravo rdečo" na pot v novo življenje, sem, mislim, povedal dovolj novic za enkrat. Kakor hitro pa bo prišel kak nov glas v vas, pa bom sporočil A. S. in vam vsem.

New York in Chicago pozdravlja **Fant od fare.**

—o—

NAZNANILO.

Chicago, Ill.

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da priredi naše društvo sv. Neže št. 826 "Bunco party" 30. oktobra v šolski dvorani.

Ob tej priliki najuljudneje vabimo cenjeno občinstvo, da se udeležite v polnem številu. Imeli bomo krasne dobitke, poleg tega pa tudi dovolj druge zabave.

Vse članice se pa opozarja, da se potrudite in razprodajte listkov kolikor je le mogoče. Dne 1. oktobra zvečer ob 8. uri pa ne pozabite priti na sejo.

Z bratskim pozdravom.

Mary Kavčič, tajnica.

—o—

TUŽNO VEST,

da mu je umrl oče, je dobil iz stare domovine Frank Rožnik, pomožni urednik Amer. Slovenca. Pokojni Franc Rožnik je bil posestnik v Horjulu pri Vrhniki. V mladosti si je z napornim delom nakopal revmatizem, kateri ga je mučil že dolgo časa. Zadnjih par mesecev se je pa bolezen poslabšala tako, da je pokojnik moral v posteljo. Ko je bil pokojnik že popolnoma pripravljen na smrt, mu je neko popoldne nenadoma ugasnila luč življenja v krogu zbrane žalostne družine. Za časa smrti je pokojnik ravno obhajal 70letnico svoje starosti. Naj počiva v miru!

PODLISTEK

Drobtine s potovanja v domovino in nazaj.

Zato računajo tu nekateri kot severno mejo polotoka nižinsko črto Črna voda—Konstanca, kjer je razdalja med Donavo in Črnim morjem najkrajša. Še težavnejša je določitev meje na severozahodnem robu polotoka.

Tu so nekateri geografi računali kot mejo reko Uno, tako da so šteli k polotoku le pokrajini Bosno s Hercegovino ter Dalmacijo.

Po večini pa so potegnili severozapadno mejo po Savi do Siska, odtod po Kolpi navzgor do Osilnice in dalje v zračni črti 30 kilometrov preko kraške planote na Jadransko morje pri Reki.

Toda ta mejna črta gre povprek čez Dinarsko gorovje ter se niti malo ne vjema z zunanjim licem ozemlja. Zato smatra poleg Philipsona profesor Cvijić, kot najprirodnejšo severo-zapadno mejo črto, ki jo dobimo, ako sledimo Savi še nadalje od Siska navzgor do Ljubljanske kotline, ležeče na meji med Alpami in Krasom, in nato po oni črti, ki loči med Ljubljansko kotlino in Sočo Kras od Alp. Nadaljnja meja je Soča do izliva v morje. Na ta način bi pripadalo Balkanskemu polotoku celo Dinarsko gorstvo, ki zavzema njega zapadni del, s čimer bi bila sicer umetna mejna črta geografsko tehtneje utemeljena.

Naravna severna meja tvori pri Apeninskem in enako pri Pirenejskem polotoku ne le v geografskem, marveč enako tudi v klimatskem, etnografskem, kulturnem ter političnem oziru utemeljeno ločnico napram ostali Evropi. Donavsko-savska črta za Balkanski polotok tega značaja nima. Klimatsko se kaže vpliv srednje Evrope, v vzhodnem delu vzhodne Evrope, globoko na polotok. Rumunija je v kulturnem oziru bližja polotoku ko ostali Evropi. Dalje reže donavsko-savska meja na vsej črti od Železnih vrat do Tržaškega zaliva humogeno srbsko-hrvatsko-slovensko narodno skupino, ki sega tu s polotoka na obrobje Panonskega nižavja, odnosno Vzhodnih Alp. Njej sledi v najnovejši dobi tudi politična meja. Nasprotno pa segajo v tem delu kulturni vplivi srednje Evrope mestoma čez geografske meje polotoka, prav tako kakor je segala do nedavna tudi še njena politična moč.

Na podlagi vsega tega je samoobsebi umljivo, da bomo šteli našo kraljevino k balkanskim državam, da se bomo polagoma navadili gledati v severni narodnopolitični meji hkrati dejansko mejo polotoka, dasi se to ne bo strogo ujemalo z geografsko utemeljitvijo. Prav tako kakor se je do sedaj veljavna donavsko-savska meja polotoka v veliki meri ravno zato tako soglasno priznavala, ker je bila hkrati — politična meja in slično je politični moment govoril za mejo na Uni, oziroma Kolpi. Po drugi strani pa nam navedene okolnosti tolmačijo mnogovrstne oscilacije, ki jih opazujemo v zgodovini med deželami polotoka in srednjo Evropo s Panonskim nižavjem in Vzhodnimi Alpami.

Ime Balkanskega polotoka je neupravičeno iz dveh ozirov. Predvsem to ime ni staro. Pred XIX. stoletjem so splošno imenovali polotok Grški polotok, ker so imeli pred očmi le stare Grke in njih visoko stoječo kulturo ter niso bili poučeni o neprimerno številnejših negrških narodih. Nekateri so ga na podlagi srednjeveške zgodovine imenovali Bizantinski polotok, drugi Romanski, tretji Ilirski, in sicer radi stare province Illyricum in pa ker so mislili, da so južni Slovani — potomci starih Ilircev. Poleg teh klasičnih imen najdemo pri nekaterih geografih, zlasti v novejši dobi, tudi ime evropska Turčija, ki je prevladovalo v skladu s političnim stanjem zlasti od začetka preteklega stoletja do Berlinskega kongresa.

V začetku XIX. stoletja se je začela uveljavljati tendenca, imenovati pokrajine po glavnih geografskih značilnostih, zlasti po gorovjih, in ne več kakor dotlej, s političnimi in historičnimi označbami. Površina notranjosti polotoka pa je bila še malo znana; o nji so vladala povsem napačna naziranja. Od Strabonovih in Ptolemejevih časov pa do srede prve polovice preteklega stoletja so kazale karte polotoka veliko gorovje, ki se je vleklo brez presledka od vzhoda proti zapadu, od Črnega morja do Alp; v renesančni dobi so imenovali to dozdevno gorovje Catena mundi, v XIX. stoletju pa Osrednje gorovje (Zentralkette, Chaine centrale). Šele ko je znameniti raziskovalec Ami Boue z A. Viquesnelom v prvi polovici XIX. stoletja prepotoval in popisal resnično lice polotokove površine, zlasti pa veliko dolinsko depresijo Morava — Vardar, je izginilo v drugi polovici XIX. stoletja Osrednje gorovje z geografskih kart.

Tvoj nedeljski tovariš.

TEDENSKI KOLEDAR.

7 **Nedelja** — Marija Rožnevenska.
8 **Pondeljek** — Sv. Brigita.
9 **Torek** — Sv. Dionizij.
10 **Sreda** — Sv. Ludovik Betramski.
11 **Četrtek** — Sv. Frančišek Borgija.
12 **Petek** — Sv. Maksimilijan.
13 **Sobota** — Sv. Edvard.

—o—

Rev. K. Z.:

DEVETNAJSTA NEDELJA PO BINKOŠTIH.

19. pobinkoštna: Prilika o kraljevi ženitnini. Mt. 22, 1-14.

BERILO iz pisma sv. Pavla Efežanom, 4. poglavje, 23. do 28. vrste. Zgodbe stran 967.

Vsakdo ima dve vrsti oblek, eno za delo drugo za praznik. Delavniška je slaba, zamazana, obrabljena, morda celo strgana. Druga je nova, lepa, snažna, poglajena. Ko se pripravljamo v nedeljo, da gremo pred božji oltar, k službi božji, odložimo delavno obleko in se oblečemo v prazniško, ker se nam zdi nedostojno svetega kraja, da bi prišli tja umazani in strgani.

To priliko vzame sv. Pavel in z njim sveta cerkev, da bi nas poučila o veliki resnici naše svete vere.

Imamo dve naravi v sebi, umazano, grešno, raztrgano, polno strasti in slabih nagnenj. Tak je človek rojen kot otrok prekletstva božjega.

Druga je požlahtnjena, očiščena, nova, katero smo dobili v milosti svetega krsta, okrašena je z milostmi svetega Duha.

Prvi je star človek po poganstvu, brez milosti božje. Drugi je nov človek v milosti božji.

Tudi mi moramo, ako hočemo dopasti Bogu sleči starega človeka, odložiti strasti, slaba nagnenja, opustiti laž, jezo, službo hudiču, tatvino in vse drugo, kar je slabega.

Obleči pa moramo novega človega, kateri je vstvarjen po Bogu v pravičnosti in resnični svetosti.

Nobena reč se Bogu ne gnjusi tako, kakor se gnjusi človek, ki hoče biti samo na pol božji, drugo polovico pa hoče ohraniti hudiču in svojim strastem. "O, ko bi bil mrzel ali vroč! Ker si pa mlačen, te bom začel izpljuvati iz svojih ust kot gnjusobo", pravi sv. Duh v svetem pismu.

Sveto vero moramo tako sprejeti na se, kakor oblečemo obleko, ki nam pokrije celo telo.

Če hočemo biti kristjani, moramo biti kristjani povsodi, vsikdar, v vsem svojem mišljenju, v vsem svojem govorenju, v vsem svojem prepričanju, pri vseh svojih delih, doma, v trgovini, v politiki, pri društvih, med katoliki in drugoverci. Obleke ne moremo skriti, ko smo zunaj. Tako nas mora tudi vera pokrivati cele in celo naše življenje, da vsakdo takoj na nas opazi, kaj smo. Ni katolik, ki pravi, da je katolik, temveč, kateri živi katoliško, katerega življenje in mišljenje je katoliško.

O, koliko je dandanes med nami takih, ki so katoliki samo po imenu. Hodijo še k sveti maši, morda tudi še celo k sv. zakramentom. Toda njih prepričanje, njih mišljenje, še bolj njih življenje je pa vse drugo, samo katoliško ne.

Si ti tak kristjan? O poslušaj besede velikega učenika božjega, sv. Pavla, ki kliče danes svetu: "Bratje, obnovite se v duhu svojega uma in oblecite novega človeka, ki je vstvarjen v pravičnosti in resnični svetosti po Bogu".

SV. EVANGELIJ je iz evangelija sv. Mateževa, 22. poglavje, 1. do 14. vrste. Zgodbe stran 449.

Ta veliki nauk pokrepi sveta cerkev še z besedami samega Zveličarja po današnjem svetem evangeliju.

Vera je kakor velika ženitnina. Velika miza bogato obložena z milostmi je pogrnjena v naših cerkvah, kjer je vsikdar pripravljena ta ženitnina. Gospodovo presveto Telo je jed in njegova kri je pijača pri tej ženitnini. In hlapci božji, duhovniki nas vabijo na to ženitnino po naših župnijah. Misijonarji hite po celem svetu med vse narode in rodove in želele vabit povabljene na to večerjo. Veliko se jih brani priti. Te bo Gospod kratkomalo pokončal z večnim pogubljenjem. Gospod se je toliko trudil, da je pripravil to večerjo, da bi bili povabljeni dobro postreženi. Ima zato pravico zahtevati, da povabljeni pridejo. In ker nočejo, zaslužijo po pravici kazen.

Pa ne samo ti bodo kaznovani. Še bolj bodo kaznovani tisti povabljeni, ki ne bodo sicer povabila zavrnili, toda predrznili se bodo priti na ženitnino v delavski obleki grešnega človeka, samo na zunaj, samo po imenu bodo kristjani, ki ne bodo oblekli svoje nedeljske obleke krščanskega življenja, mišljenja in prepričanja, oni, ki so samo napol kristjani, ki so hinavci.

In to po pravici! Kako se že nam samim studi hinavec, ki se nam hlini v obraz kot prijatelja, v srcu in za našim hrbtom je pa naš sovražnik. Pred takim navadno pljunemo, da pokažemo svoj gnjus nad njim.

Če se nam tako gnjusi hinavec, je li čudno, da se gnjusi tudi Bogu? da bo Kralj vprašal takega nesrečnika: "Prijatelj, kako si le sem prišel, ker nimaš svatovskega oblačila"?, ki nisi oblekel svoje vere kakor oblečeš obleko, da ti pokrije celo telo, celega človeka, z vsem mišljenjem, življenjem in prepričanjem? Hinavec si! "Zvežite mu roke in noge in ga vrzite v vnanjo temo, ondi bo jok in škripanje z zobmi".

Si ti tak nesrečen človek? V katoliških društvih si! Krščen si! Za katolika veljaš! Pa nedeljo za nedeljo zanemarjaš svoje dolžnosti! Pajdašiš se z največjimi sovražniki božjimi! Si v njih organizacijah. Podpiraš njih časopisje! Na ženitnini božji si, pa brez svatovskega oblačila. Hinavec si! Na zunaj samo katolik! O, prečitaj, prečitaj današnji sveti evangelij, posebno zadnje stavke!

Da, kdo je največji sovražnik božji? Izdajalec! Kdo preganja v Meksiki Boga? Odpadli katoličani sami! Kdo dela med nami, Slovenci za odpad od vere? Odpadli katoličani sami!

Bratje, sestre, pazimo se! Z Bogom se ni šaliti! Kazen za švigašvagarjenje v veri je: "Zvežite mu noge in roke in vrzite ga v vnanjo temo! Tam bo jok in škripanje z zobmi". Amen.

ZDRAVSTVO.

VRSTE IN OBLIKE JETIKE.

Dr. Fr. Debevec, spec. za tuberkulozo:
(Dalje.)

Kaj pa se zgodi, če po zacelitvi prvotnega bolezenskega ognjišča kužne klice na novo pridejo v telo? Nastane dvoje možnosti: a) Izostane sleherna vidnejša bolezenska sprememba. Telo je odporno; po prestanem prvem okuženju si je kužne znance dobro zapomnilo ter organiziralo posebno policijo (v obliki raznih celic ter kemičnih snovi), ki stalno patruljira po krvi in organih ter takoj obkoli utihotapljene bacile. b) Na mestu udora (zlasti v pljučih) nastane novo, sveže bolezensko žarišče. Nedovoljna obramba ni mogla več v kali zlomiti moči kužnih klic, vsled česar je nastalo vnetje večjega ali manjšega obsega. Morda se organizmu z naknadnimi rezervami v boj poklicanih celic in kemičnih snovi še posreči bojišče, požar omejiti. V tem slučaju se bojno polje očisti, odvečne snovi izkašljajo ali posrkajo v telo, bojne poljane pa končno prerastejo s trpežno vezno tkanino. Če se je pa — znak posebno hudih bojev! — obolelo, vneto mesto močno ognojilo, razpadlo, potem ostane trajna luknja, kaverna, katera se pač mnogo težje stisne in preraste.

Vsi ti pod točko b) našteti pojavi tvorijo potek jetičnih obolenj, spadajočih v četrto skupino, ki torej obsega obolenja vsled ponovnih okuženj. Kako jih spoznamo pri bolniku? Ta vrsta tbc-obolenja nastane nenadoma. V cvetočem zdravju se naenkrat pojavi vročica, glavobol, kašelj, znojenje, zbadanje. Bolnik in njegova okolica pravi: Španska bolezen je. — Nenavadno po nekaj dneh ali tednih vsa ataka zgine. Občutek zdravja se povrne. Prizadeti je že zdavnaj pozabil na nekdanjo bolezen, ko se nenadoma zopet tkzv. "španska" povrne. Preiščemo natančno pljuča: že je kaverna v njih.

Potek te vrste jetike je posebno zločest, ker se bolezen širi iz ene dušnikove veje v drugo, iz ene pljučne lopute v naslednjo. Človek se počuti zdravega, gre malo v hribe, na daljši sprehod, globlje sope, in že ima novo ognjišče. Z globokim udihavanjem so bili iz nekdanjih napol zaceljenih kužnih gnezd utihotapljeni bacili, ki izzovejo na drugem mestu novo težko vnetje.

Našteli in opisali smo štiri osnovne vrste jetičnih obolenj. Vsako izmed njih bi morali tudi nadalje razdrobiti v posamezne bolezenske oblike. Na ta način bi dobili pregledno in nazorno sliko mnogovejnatega drevesa, ki bi predočevalo vso obširnost te bolezni.

Ne bomo se spuščali v te — čeprav zanimive — podrobnosti pač pa bomo omenili nekatere iz tega ali onega vzroka pomembne bolezenske slučaje.

Pljuča in njih shramba — prsni koš — so prevlečeni s pljučno ozir. prsno mreno ali pleuro. Jetično ognjišče, ležeče prav blizu pljučne površine, draži in poškoduje tudi te mrene, le-te se potem vnamejo. Na njih se nabere — kot eden izmed znakov vnetja — fibrin, lepljiva snov iz krvi, ter več ali manj telesnega soka, tekočine. Poprej gladki mrenasti kožici sta sedaj na vnetih mestih hrapavi. Pri dihanju se ena ob drugo tare, kar povzroča ostre zbadljaje in bolečine. (Pomni: Pljuča sama ne bole, ker nimajo bolečinskih živcev. Boleče so le mrene.) Več vode ali eksudata odmakne eno mreno od druge (to je: pljuča od sten prsnega koša). Potem seveda ni več trenja, ni več ali le malo bolečin.

Pri katerih vrstah jetike se eksudat pojavlja? Pri I., III. in IV. vrsti. Rekli smo: V prvo skupino ubrajamo početne lažje oblike, nastale vsled prvega okuženja, torej zlasti v mladosti. To prvo okuženje nastane z udihom okuženega zraka. Bacil (ali njih več) pohiti z zračno strujo skozi dušnik, njegove veje in vejice. V prav ozki cevčici obtiči. Najbolj drobne so te dihalne cevi blizu pljučnega površja. Prvo kužno ognjišče se napravi največkrat izpod pljučne površine, torej izpod pleure. Leta se vname, propušča telesni sok. Kužno ognjišče je majhno, komaj se spozna čez več tednov. Vode pa se lahko nabere precej, več litrov.

Pri tretji skupini tuberkuloze potujejo klice s krvjo po vsem telesu. Najrajši se zaustavijo v tankih pljučnih kapilarah, blizu površja. Spet lahko oboli pleura, bodisi v obliki suhega vnetja, bodisi med nabiranjem tekočine.

Dočim eksudat, ki nastane pri prvem okuženju, ponavadi ne rodi težkih posledic (otroci ozdravijo brez nadaljnega), dočim tudi eksudat, nastajajoč pri III. skupini, ni nevaren, je pa oni IV. skupine zlega pomena. Brez zdravljenja sčasoma nastane — čeprav je tekočina že zdavnaj zginila kaverna. Kužno ognjišče, nastalo po udihanju kužnih klic, je bilo od kraja z vodo prikrito, bilo je obenem majhno ter zato tem lažje prezrto. Voda se je že popila, bolno ognjišče pa je tlelo naprej, se večalo in razpadlo: rojstvo kaverne.

—o—

TO IN ONO.

KAJ VSE DOŽIVIJO LETALCI.

Pilot Byrd, po imenu Berg Acosta pripoveduje v ameriških listih zanimive slučaje iz letalskega življenja, med drugimi tudi tega: Ko se je pripravil Byrd za polet okoli sveta, ga je spremljalo veliko število letal. V enem izmed teh letal je vzel pilot s seboj tudi časnikarskega fotografa. Kar naenkrat je stroj odpovedal. Letalo je bilo ravno nad visoko goro. Kamorkoli je pilot pogledal, povsod so bila tla azraščena in nikjer ni bilo pripravnega mesta, da bi mogel pristati. Ni kazalo drugega kot zapustiti letalo in se rešiti s pomočjo padala. Pilot in njegov potnik sta bila pripravljena za zadnjo skrajnost. Vsak je že držal padalo v rokah. Fotograf je bil natančno poučen, kako naj ravna s padalom. Letalo je bilo v stalnem padanju. Pilot je bil pripravljen, da skočil iz letala. Zapovedal je fotografu, naj pride na krov. Toda fotograf se je tiščal k tlom in ni mogel iz strahu spraviti niti besede iz sebe ter je samo zmajeval z glavo. Pilot mu je še nadalje grozil. Fotograf pa je le zmajeval z glavo. V zadnjem trenotku je pilot poskušal s tem, da je ročno zgrabil fotografa in ga poskušal izvleči iz luknje. Nekaj sekund sta se pretepala kot neumna. Toda vse zastonj. Pilotu se ni posrečilo, da bi spravil fotografa na krov letala in radi tega tudi sam ni hotel izskočiti ter prepustiti fotografa njegovi usodi. Vrnil se je k stroju in ga je pripravljal za pristanek na drevesu. Letalo trešči na drevo. Motor se je odtrgal in padel na tla, toda del, kjer sta oba sedela, je obvisel na drevesu. Brez nevarnosti sta splezala oba potnika navzdol. Ko sta bila na tleh, pa je pilot imel priliko, da se zahvali za rešitev. Zgrabil je strahopetnega fotografa in ga na vso moč pretepel.

Acosta sam pa je doživel sličen dogodek na lastnem letalu. S seboj je vzel strahovito debelega potnika. Letalo je zašlo v meglo in debeluhar je začel pilota poučevati. Vsako minuto je pokukal iz svojega sedeža k pilotu in nekaj zagodrnjal, nato pa odskočil nazaj na svoj sedež. Zdelo se je, da se ziblje sem in tja ogromno breme. Letalo se je radi tega dvigalo in padalo. Spretnemu pilotu se je vendar posrečilo, da je vzdržal ravnotežje. Ko se je pilot že vsega naveličal in ko je prišel debeluhar zopet k stroju, ga je udaril z vso močjo po nosu. Zaleglo je. Debeluhar se ni niti ganil več. Pilot pa je našel pot iz megle.

—o—

ROPARJI ALI ČAROVNIKI.

V Londonu si belijo glave z indijskimi slučaji, ki spominjajo na različne afere najbolj fantastičnih detektivskih romanov. V Indiji namreč izginjajo v noči dojenčki. Niti policiji niti najbolj izvežbanim detektivom se še ni posrečilo, da bi pojasnili to otroško žalo-igro. Indijska varstvena oblast se trudi, da bi prišla zločincem na sled. Indijsko ljudsko mnenje pa živi v prepričanju, da dojenčke krade črni čarovnik. Najbolj tragičen slučaj se je odigral v Boughiru v hiši nekega mladega uradnika po imenu Seyd Jaffar Hussain. Pred šestimi leti se je poročil in živel v srečnem zakonu. L. 1923 se mu je rodil prvi sin, na katerega so starši kar najvestneje pazili. Otrok je spal v sobi svojih staršev. Okna in vrata so bila ponoči dobro zaklenjena. Nekako 14 dni po rojstvu pa so starši opazili, da je otrok brez sledu izginil. Ves trud policije je ostal zaman. V sobi ni bilo nikakih znamenj, da bi se bil izvršil vlom. Tudi starši niso ničesar videli in slišali. L. 1925 so dobili drugega sina. Policija je dala staršem posebno varstvo, a tudi ta otrok je po štirinajstih dneh izginil in ga niso našli. Žena je o tem slučaju pripovedovala, da je čutila v usodepolni noči neko mračno stanje in videla dve moški postavi, ki sta se bližali s svetlima mečema. Oba sta ji grozila, da jo ubijeta, če se oglasi in sta zgrabila otroka ter izginila. Tudi sedaj ni bilo nikakih sledov, da bi se bil izvršil vlom. L. 1926 je bila žena tretjič na porodu. Sorodniki so jo prisilili, da porodi pri njih in policija je organizirala nadvse skrbno nočno službo v hiši in okoli hiše. Kljub temu je tudi tretji sin izginil. Londonski listi poročajo, da pričakujejo v hiši tega uradnika četrti porod. Indijska oblastva so sedaj pozvala nesrečno družino, da gre iz Boughira v glavno mesto, kamor so že privedli mater. Žena leži v državni bolnici in jo straži cela četa policistov. Uganka, katere najbrže tudi v četrtem slučaju ne bodo rešili.

—o—

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dopisnikom smo že večkrat priporočali, naj pišejo na samo eno stran papirja. Prosimo jih to ponovno, da naj blagovolijo to upoštevati. Vsak dopisnik naj piše dopise s črnilom in kolikor mogoče natančno in razločno. Puščajte med vrsticami dovolj prostora, da urednik lahko naredi morebitne potrebne popravke med vrstami.

Veliko časa prihranijo uredništvu oni dopisniki, ki pišejo dopise razločno in pravilno. Slabo čitljive dopise moramo v uredništvu vse prepisati na pisalnem stroju in šele potem gredo v tiskarno. Marsikateri dopisnik včasih pošlje kak dopis, iz katerega se ne da niti razbrati, kaj misli povedati. Zahteva pa, da se ga dobesedno objavi. Ali naj uredništvo v takih slučajih osmeši sebe in dopisnika? Ni vse za list kar kdo misli. Zato prosimo dopisnike sodelovanja v tem oziru Prečitajte dopis parkrat sami, predno ga odpošljete na uredništvo in če najdete v njem napake, prepišite ga pravilno, s tem se bote sami naučili pravilnega pisanja, uredništvu pa prihranite na tak način mnogo, mnogo dela.

Obenem tudi veljaj vsem dopisnikom sledeče pravilo: Dopisi naj bodo kratki in zanimivi. Povej na kratko, kaj se je zgodilo, oziroma kaj se bo vršilo. Dolgovezno opisovanje je dolgočasno in brez vsake zanimivosti. V listu jemljejo le prostor, da potem ni moč nuditi čitateljem več drugega zanimivega berila.

Še eno! Sezona raznih prireditev je tukaj. Na programih bote imeli razno srečkanje. Zapomnite si, da pošta Združenih držav ne dovoljuje listom, ki se razpošiljajo po pošti, pisati ali pa oglašati o kakršnemkoli srečkanju. Zato kakega srečkanja ne omenjajte v svojih dopisih.

Premeščeni so učiteljica Olga Čus, doma iz Gorice, v okolico Rima; učitelj Kazimir Savnik v Ozeljanu in učiteljica Jelica Križman v Šempasu sta premeščena v Umbrijo.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, ETC. REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

Of Amerikanski Slovenec published daily except Sun., Mon. and the day after holiday, at Chicago, Illinois, October 1, 1928. State of Illinois, County of Cook.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforsaid, personally appeared Albin Zakrajšek, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Busines Manager of the Amerikanski Slovenec and that, the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management, etc, of the aforesaid publication for the date shown in the above caption required by the Act of August 24, 1912 embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher Edinost Publishing Co., 1849 West 22nd St., Chicago, Ill. Editor John Jerich 1925 West 22nd Pl. Chicago, Ill. Business Manager Albin Zakrajšek, 1849 W. 22nd. St. Chicago, Ill.

2. That the owner is: Edinost Publ. Co., 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Share holders:

Rt. Rev. Mgr. Anthony Ogulin, St. Paul, Minn. — Rt. Rev. Mgr. M. Bilba.., Gilbert, Minn. — Very Rev. M. Šavs, Shakopee, Minn. — Rev. J. Cherne, New Jersey St., Sheboygan, Wis. — Rev. Ciril Zupan, 806 E. B. St., Pueblo, Colo. — Rev. P. Benigen Snoj, Lemont, Ill. — Rev. J. J. Oman, 3547 East 80th Street, Cleveland, Ohio. — Rev. A. L. Bombach, 400 Center Street, Barberton, Ohio. — Rev. J. Blažič, Leckrone, Pennsylvania. — Rev. A. Leskovec, 307 Adams St., Eveleth, Minn. — Rev. F. Turk, 245 Linden Ave., San Francisco, Calif. — Rev. M. Pirnat, Butte, Mont. — Rev. A. Mlinar, Canada. — Rev. A. Murn, OFM., Chicago, Ill. — Rev. M. J. Golob, 450 Pine St., Bridgeport, Conn. — Rev. J. M. Trunk, Leadville, Colo. — Rev. B. Winkler, So. Chicago, Ill. — Rev. Blanko Kaučič OFM., Lemont, Ill. — Sisters of St. Francis, Lemont, Ill.

Dr. sv. Jurija št. 960 Kat. Boršt. Chicago, Ill. — Dr. Marije Device št. 33 K S. K. J. Pttsburgh, Pa. — Dr. Presv. Srca Jezus., št. 172, KSKJ., West Park, O. Dr. sv. Cirila in Metoda št. 4. KSKJ., Tower, Minn. Dr. Marije Pomagaj št. 78, K. S. K. J., Chicago, Ill. Dr. Sv. Družine št. 11, D. S. D., Pittsburgh, Pa. — Dr. Sv. Genoveše, št. 108 KSKJ., Joliet, Ill. — Dr. Sv. Vida, št. 25, KSKJ., Cleveland, Ohio. — Dr. Sv. Ane, št. 123 KSKJ., Bridgeport, O. — Dr. Sv. Srca Marijnega št. 111 KSKJ., Barberton, Ohio. — Dr. Kraljica Majnika, št. 157 KSKJ., Sheboygan, Wis. — Dr. Sv. Ivana Krstitelja št. 13 DSD., Chicago, Ill. — Dvor Baraga št. 1317 GOF., Cleveland, Ohio. — Dr. Sv. Ane, št. 127 K.S.K.J. Waukegan, Ill. — Dr. Sv. Cirila in Metoda, št. 144 KSKJ., Sheboygan, Wis. — Dr. Sv. Alojzija, št. 52 KSKJ., Indianapolis, Ind. — Dr. Sv. Jožefa, št. 53 KSKJ., No. Chicago, Ill. — Dr. Sv. Ane, št. 134 KSKJ., Indianapolis, Ind. — Dr. Sv. Družine, št. 6 DSD., No. Chicago, Ill. — Dr. Presv. Imena, No. Chicago, Ill. — Dr. Sv. Petra in Pavla, št. 62 KSKJ., Bradley, Ill. — Dr. Sv. Alojzija št. 47 KSKJ., Chicago, Ill — Dr. Sv. Jožefa št. 21. KSKJ., Presto, Pa. — Dr. Sv. Imena, Newburg, Cleveland, Ohio. — Dr. Marije Pomagaj, št. 79 KSKJ., Waukegan, Ill. — Dr. Sv. Jožefa št. 103 KSKJ., W. Allis, Wis. — Vitezi Sv. Florijana št. 44 KSKJ., So. Chicago, Ill. — Dr. Sv. Anton Pad. št. 185 KSKJ., So. Burgettstown, Pa. — St. Cyril Church, 62 St. Marks Place, New York, N. Y. — Slov. Dram. Klub. Zdr. Kat. Družine, No. Chicago, Ill. — Dr. Sv. Ane, št. 156 KSKJ., Chisholm, Minn. — Dr. Sv. Družine, št 136 KSKJ., Tioga, Wis. — Dr. Sv. Jurija (samostojno), Waukegan, Ill. — Dr. Sv. Družine št. 1., Joliet, Ill. — Cedkv. dr. sv. Ane, Pueblo, Colo., — Dr. sv. Jožefa št. 169. KSKJ. Cleveland, O. — Dr. sv. Elizabete št. 171 KSKJ. Duluth, Minn. — Dr. Marije Magdalene št. 162 KSKJ. Cleveland, O. Dr. Marije Čist. Spoč. št. 85, KSKJ. Finžgar, Sheboygan, Wis. — Dr. sv. Ane št. 170 KSKJ., Chicago, Ill. — Dr. sv. Jožefa št. 110 KSKJ., Barberton, O. — Dr. sv. Ane št. 150 KSKJ., Cleveland, O.

Anton Grdina, 1053 E. 62nd St., Cleveland, Ohio. — John Jerich, 1925 W. 22nd Place, Chicago, Ill. — Albin Zakrajšek, 2228 W. 22nd St., Chicago, Ill — Frank Suhadolnik, 6107 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. — Jacob Turšič, 2019 W. 22nd Street, Chicago, Ill. — Uršula Zakrajšek, 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. — Charles Bregantič, Chicago, Ill. — Leo Mladič, 1931 W. 22nd Pl., Chicago, Ill. — Katie Triller, So. Chicago, Ill. — Dr. James Seliškar, Cleveland, Ohio. — Joseph Lekšan, Barberton, Ohio. — Anna Jerich, Chicago, Illinois. — Frank Merlak, Chicago, Illinois. — John Kosmach, Chicago, Illinois. — John Lumbert, Farrell, Pa. — John Gornik, Cleveland, O. — Mrs. f. Muhich, Cleveland, Ohio. — Martin Česnik, Indianapolis, Ind. — Joseph Lesjak, Braddock, Pa. — Anton Krainitz, Barberton, O. — Joseph Podpečnik, Barberton, Ohio. — Clara Yeglic, New York, N. Y. — Mr. A. Berce, Milwaukee, Wisconsin — John Bižal, Kansas City, Kansas. — Anton Ovnik, La Salle, Illinois. — Mary Hoge, Bridgeport, Ohio. — Anna Brecnick, Forest City, Pennsylvania. — Karol Kovačič, Forest City, Pa. — Jožef Popikvar, Forest City, Pa.—John Sivic, Forest City, Pa.—Jos. Zalar, Joliet, Ill. John Jamnik; Imperial, Pa.—Mich. Staniša, Chicago, Ill.—Ant. Hočevar, Bridgeport, O.—Jos. Kameen J. Forest City, Pa.—John Krek; Presto, Pa.—Kat. Pavlič; New York, N. Y.—Val. Pavlič, New York, N. Y. —Jos. Slapničar, Joliet, Ill. — John Frankovich, Wathena, Kansas. — Gregor Gregorich, Forest City, Pa. — Joseph Drašler, No. Chicago, Ill. — Louis Mergole, So. Chicago, Ill. — Anton Gregorich, Chicago, Ill. — Mike Trinko, Chicago, Ill. — Joseph Drešček, Chicago, Ill. — Jozef Bucinell, Forest City, Pa. — Martin Kremesec, Chicago, Ill. — Johana Hochevar, Bridgeport, O. — Mrs. Mary Planinšek, Forest City, Pa. — John Verbiščar, Chicago, Ill. — Math Primožič, So. Chicago, Ill. — John Gorsich, Pueblo, Colo. — John Modic, La Salle, Ill. — Math Komp Sr., La Salle, Ill. — Mary Zaletel, Oregon City, Oregon. — R. Snider, Rothbury, Mich. — George Loparec, Joliet, Ill. — Amalia Veranth, Ely, Minn. — Frank Veranth, Ely, Minnesota. — Nick Simonič, Reading, Pa. — Frank Perovšek, Willard, Wis. — Michael Hochevar, Bridgeport, Ohio. — Marko in Anna Bluth, Joliet, Ill. — Simon Šetina, Joliet, Ill. — Jos. Muhich, Joliet, Ill. — Math Flajnik, Cleveland, Ohio. — Mrs. M. A. Hegler, McKinley, Minn. — Miss J. Mikš, St. Michael, Minn. — John Dobrauc, Franklin, Kansas. — John D. Butkovich, Pueblo, Colo. — Frank Kokalj, Cleveland, Ohio. — Peter in Mary Novšek, Sheboygan, Wis. — John in Mary Prisland, Sheboygan, Wis. — Felix Erlach, Sheboygan, Wis. — Rudolf Turk, Sheboygan, Wis. — Frank Juvančič, So. Chicago, Ill. — Mary Blažič, Leckrone, Pa. — A. J. Žužek, Cleveland, Ohio. — Frank Kužnik, Cleveland, Ohio. — Louis Geršar, Cleveland, Ohio. — Miss Mary Gostič, New York, N. Y. — Frank Owen, Forest City, Pennsylvania. — Jacob Platnar, Eveleth, Minnesota. — Math. Kremesec, Chicago, Illinois. — Leo Jurjovec, Chicago, Ill. — Frank Opeka, North Chicago, Ill. — Frank Anžlovar, Forest City, Pa. — John Nemgar, Eveleth, Minn. —M. F. Kobal, Chicago, Ill. — Frank Kotar, Forest City, Pennsylvania. — Mary Svigel, Forest City, Pa. —Frank Pancar; Forest City, Pa. — Johana Krese; Forest City, Pa. — Anna Bambich; Fredonia, Kans. — Lena Patrick; San Francisco, Cal. — John Grum; Forest City, Pa. — Matrin Kirn; Cleveland, O. — Mary Marinčič; Forest City, Pa. — John Bregar; Forest City, Pa. — Gertrude Virant; Lorain, O. — Anton Sterk; Manganese, Minn. — Frank Ulčar; Gilbert, Minn. — Andrew Košir; Waukegan, Ill. — Mr. & Mrs. John Kučič; So. Chicago, Ill. — Stephen M. Jenko; Bulger, Pa. — Marco Plut; West Allis, Wis. — Andrew Tomec; Johnstown, Pa. — Michael Tomšič; Houston, Pa. Barbara Vranesich; Joliet, Ill. — Mary Plantan; West Linn, Oreg. — Rock Turišek, Sheboygan, Wis. — Michael Progar, Sheboygan, Wis. — Frank Repenšek, Sheboygan, Wis. — J. Udovich, Sheboygan, Wis. — A. Jaksetich, Chicago, Ill.

3. That the known bondholders, mortgages owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners,stockholders, contain not only the list of stockholders as they appear and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for or security holder appears upon the books of the companiy as trustee or upon the books of the company but also, in cases where the stockholder securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of publication sold or distributed, through mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date showing above is 7610.

Albin Zakrajšek, Business Manager.

Sworn to and subscribed before me this 28th day of September, 1928.
(Seal) **John Gottlieb, Notary Public.**
(My commission expires April 7th, 1932.)

Žena z zaprtimi očmi

Pierre l'Ermite. - Poslovenil dr. Lovro Sušnik.

Gospa Hughe ju vidi, kako hodita gori in doli. Ludovik očividno srečen. . ., Marija s povešenimi očmi, držeč košarico s školjkami v roki. Gospa Hughe vidi s kukalom določno ljubezni polno kretnjo, s katero njen sin vztrajno ponuja roko mladenki. In medtem ko stopa Marija gori proti vili, jo Ludovik gleda, motri, kako se oddaljuje, prav do trenotka, ko jo vzpetost pečin zakrije njegovim očem.

Tedaj dene Melanija roki križem in reče z glasom sodnice:

"Ali bo gospa še nadalje trpela to postopanje v svoji hiši?"

Gospa Hughe ne da odgovora.

"Gospa prenese to?" nadaljuje kuharica s čedalje bolj napadalnim poudarkom. . ., "gospa vtakne to v žep. . .?"

"V celoti ne vidim tu ničesar povsem odločilnega. . ."

"Ah, gospej je treba kaj 'povsem odločilnega'! Hudirja!"

"Če bi hotela kaj slabega storiti, bi se skrila."

"Samo v zobe se dajeta!. . ."

"Čujte, Melanija, vi me silite k nečemu zelo ostremu. . ."

"Ali je to tako ostro, če poženete pustolovko? Ta deklina se je torej že tako ustalila tukaj, da si gospa ne upa več. . .?"

"Ne, 'ta deklina', ampak moj sin me zadržuje. Poznam ga. . . Silovit je. . ., zelo silovit! Rajši bi ukrenila kaj, kadar ga ne bo tukaj; zlasti še, da bi ne bil on osebno prizadet. . ., jo odpustila, to Marijo, iz kakega razloga, ki se ne bo tikal njega. . . Naposled sem le mati!. . Me razumete, Melanija?"

"Kaj ne bi razumela! Jaz razumem vse. Na vsak način pa ste nocoj videli. Vi pravite: to ni odločilno!. . . A jaz vendar ne morem. . .!"

Tu se Melanija zasmeje s peklenskim smehom. Nato se rezko udari po čelu:

"Čakajte!. . . Mogoče vam najdem kmalu kaj odločilnega. . . Imam novo misel. . In jaz sem iznajdljiva v mislih Ne res, Celestin?"

Celestin zamomlja nekaj, kar naj bi bilo pritrjevanje. Tedaj ga Melanija ostro pogleda in ponovi:

"Ne res Celestin?"

"Kar se tega tiče, Melanija, ni, da bi rekel: ne."

Gospa Hughe se še pomudi, opazujoč sina, ki se zdaj sprehaja sam zamišljen ob kraju valov. . .

"Ubogi fant," šepeta. . . "Če je to točno, ga moram vseeno braniti proti njemu samemu. . . Oh, me nesrečne matere. . "

Obe ženi stopata nato počasi doli. Pri odprtini s prvega nadstropja pokaže Melanija na vrt.

"Poglejte. . . Že zopet ona!. . ."

Marija je bila počenila na pete in meče z ljubko kretnjo školjke in ribe galebu, ki skaklja ob njej. Ko je pitanje pri kraju, vzame dekle ptiča, mu pogladi perje, ga poljubi in ga zopet sanjavo spusti. . .

"Ježičnica! Komedijantka! Hinavka!. . . Jaz ti ga bom požgačkala, tvojega umazanega krokarja!. . ." krikne Melanija in stegne proti tihemu vrtu pest, obteženo z vsem njenim sovraštvom.

Enoindvajseto poglavje.

V resnici je prišla Melaniji sedaj nova misel ali bolje: obnoviti hoče znan korak, ki ji je prešel že v navado, le v širšem obsegu. Še isti večer govori o stvari s Celestinom:

"Tako ne moremo shajati več; zvedeti moramo brezpogojno, kaj je ta Marija Durand.. In zvedeli ne bomo drugače kot če prebrskamo njen kovčeg. Zame je to postalo jasno ko beli dan."

"Mogoče, ampak to je mnogo nevarnejše! . . . ugovarja Celestin, čigar oče je bil orožnik in čigar žena je kljub vsemu slejkoprej zelo poštena in preprosta duša.

"Nevarno ali ne nevarno. . ., vino teče, piti ga moramo! In pila ga bova skupaj. . . Vabim vas!. . "

"Da namreč prebrskate njen kovčeg . . ., ga morate najprej odpreti. . ., odpreti s silo!"

"No, in kaj potem?. . ."

"Ampak ta reč ni kar tako! Če bi moja žena kdaj zvedela!. . ."

"Saj ji ni treba praviti!. . . Jaz se že obvežem, da dobim ključe. . ."

"Na kak način?. . ."

"Ne vem, toda dobila jih bom. . . Ah, Celestin. . Melanija je ženska in kar ženska hoče! . . ."

"Hoče vrag!. . ." zaključi šofer in se nekam prisiljeno smeje.

"Recimo 'vrag'. . . Navsezadnje nimam ničesar proti temu veselemu možakarju!"

Posihmal se osredotoči vsa pozornost Melanijina na ta cilj: da bi imela za eno uro v roki ključe s kovčeku Marije Durand.

Tedaj postane, zvesta nekakšni nagonski plazilski taktiki, zopet sladka, uslužna, pozorna, da bi bila Marija zadovoljna, pomirjena, popustljiva. . ., neoprezna.

In predvsem ji pomaga, da hodi lahko k maši, zakaj to je vedno trenotek, ki si ga je zamislila za izvršitev svojega hudobnega naklepa.

"Celo če hočete iti v cerkev med tednom," ji pravi nekoč, "bi jaz že sama opravila. Kadar ni gospodarja doma, postane vse tako lahko!"

Marija je v svoji podzavesti nejasno nemirna. Kaj zopet pripravlja, ta Melanija? ji šepeče notranji glas, ki ga čuje Marija, ne da bi se natančno zavedala. Tako imajo duše svoje slutnje. . .

No, nekega nedeljskega jutra je Marija Durand pripravljena, da gre k maši in že odhaja, pa se ustavi in položi svojo ročno torbico na mizo v obednici, kajti gospa jo zove v drugo nadstropje radi nekega naročila za mesto. Vedno oprezujoča Melanija to opazi, odpre naglo torbico in potegne ven mal sveženj ključev. . . In ko pride Marija nazaj, ji da Melanija sama torbico v roko:

"Gospa vam je pozvonila gotovo za trikraten nič. . . Hitite. . . mudili boste! , . . Bosteli moliti za mojo spreobrnitev?" dostavi s smehom, ki naj bi bil smehljaj, a je le nervozno režanje, ki razkriva rumene zobe.

Marije odide, ne da bi se trudila razumeti.

Kuharica jo gleda oddaljevati se do vzbočenosti tal, kjer je bila nekaj dni prej Marija izginila sanjavim očem Ludovika Hugha; in ko je slednjič gotova, da ne bo presenečena, pokliče Melanija Celestina.

"Pojdiva brž!. . . Stopiva gori. . ., imam ključe!. . . Stopiva vendar! . . . Požurite se!"

Celestin prižiga ravno malo cigaro, ki jo je ta hip vzel iz gospodove škatle, in podoba je, da ima vsak dan manj volje za ta nasilni način.

RADIO GA JE REŠIL.

Te dni prispela v Cherbourg ladja "Verengaria" iz Newyorka, s katero je prispel mlad ameriški zdravnik dr. Schiffmann, kateri je bil rešen življenja le na ta način, da je bil z ameriškim kontinentom radijskim potom v zvezi. Zdravnik je namreč nosil s seboj silno strupene kače, namenjene za dunajski laboratorij. Med potjo ga je ena izmed njih ugriznila. V nekaj minutah je bil ves otečen. Ladijski zdravnik ga je sicer zdravil, a brezuspešno, srce mu je od minute do minute postajalo slabše. Sedaj so prišli na misel, da bi bilo dobro, če potom radia vprašajo slovitega ameriškega specialista za kačji pik profesorja Dittmanna. V sedmih minutah je imel bolnik že zdravniški recept v roki in dr. Schiffmann je mogel popolnoma zdrav zapustiti ladjo.

—o—

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

PRIPOROČILO IN NAZNANILO.

Rojakom v Clevelandu, in državi Ohio naznanjamo, da se med njimi mudi naš potovalni zastopnik **Mr. John Kramarich,** ki je pooblaščen pobirati naročnino za "Amer. Slovenca", oglase, prodajati naše knjige, plošče in sploh vse, kar v zvezi z našim podjetjem. Mr. Kramarich je naudušen katoliški mož, ki se trudi, da bi čim bolj razširil katoliški dnevnik po naših naselbinah. Vsem našim prijateljem naročnikom ga najtopleje priporočamo, da mu gredo na roko in pomagajo širiti katoliški list A. S.

Uprava Ame. Slovenca.

KNJIGE za šolo in dom

Ob bližajočem se šolskem letu priporočamo slovenskim šolam ,č. g. duhovnikom, staršem in posameznikom **našo veliko izbiro slovenskih učnih knjig.** — Pozornost želimo obrniti na sledeče, ki se lahko uporabljajo v šoli, a so tudi praktične vrednosti v domači uporabi.

1) **Abecednik,** za ameriške Slovence $0.45
2) **Katekizem** za ameriške Slovence, slov.-angleški..... .45
3) **Webster's New Standard Dictionary.** Fina vezava v platno. Ob robu so vrezane začetne črke, s čemer je omogočeno, da se besede lažje najdejo. Cena..... 1.00
4) **Popular Webster Dictionary,** manjša izdaja ..... .45
5) **Atlas z zemljevidi celega sveta.** Zelo pripraven za učence, kakor tudi za domačo porabo..... 2.50
6) **Globus, zemeljska obla,** ki je v veliko pomoč pri učenju zemljepisja 1.00
7) **Heart Songs.** Zbirka nad 400 najbolj priljubljenih ameriških pesmi z notami. Fina vezava..... 2.00
8) **English-Slovene Reader.** (Angl.-slov. čitanka). Spretno prirejena knjiga za Angleže, da se lahko slovensko uče, kakor tudi za Slovence za učenje angl. jezika 3.00
9) **United States of America.** Pojasnila in pouk v slovenskem in angleškem jeziku o federalni vladi in o državnih in lokalnih upravah. Zelo primerna knjižica za tiste, ki žele postati ameriški državljani, a tudi drugim bo dobro služila ..... .25
10) **Državljanski katekizem.** Vprašanja in odgovori, ki jih je treba znati pri dobavi državljanskih papirjev .25
11) **Slovenska stenografija.** 1. in 2. del. Kdor bi se želel izvežbati v tej zanimivi vedi, ki je tudi velike praktične koristi, mu priporočamo to knjigo. Oba dela skupno 1.20
12) Učnim močem, ki se trudijo, da predočijo učencem zlo pijančevanja, priporočamo knjižico **"Učitelj v boju proti alkoholizmu"** ..... .45

Za druge knjige in molitvenike nam pišite po cenik.

Naročila, katerim je priložiti potrebno svoto denarja, pošljite na

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Tiskano je, pa ni res.

Prosveta je natisnila vest iz Rima, da je vatikanski list Osservatore Romano pisal o zlu razporok in okrcal framazone. Ali so gg. okoli Prosvete za razporoke in za framazone, sicer ne povedo naravnost, a zdi se, da so, ker vesti sledi notica: "Kadar pa "sveta rota" razporoči bogate grofe in barone, tedaj je vse v redu". Naj gospodje okoli Prosvete mislijo ali tiskajo, kar jim drago, resnica to ni, ker niti cerkev, niti papež, niti "sveta rota" še ni razveljavila nobenega pravilno sklenjenega zakona, ko ga kratkomalo ne more, pač pa cerkvena oblast preišče kak zakon, če je bil veljavno ali neveljavno sklenjen. Razsodi o neveljavnosti, kar pa ni nobena razporoka, ker neveljavno sklenjen zakon ni zakon. Sicer se je pa oblast izrekla zoper vlaganje takih prošenj, naj prihajajo potem od katerekoli strani. Prosveta je to prezrla, ali pa je hotela prezreti. Pri Prosvetarjih bo cerkev težko kdaj imela prav.

* * *

Starost in mladost.

G. Molek pravi, da imam jaz križe na križu. Not at all. Pač pa je imel on križ s papeževim in Nobilovem križem in še ima križ, ker se ne more umiriti.

Našel pa je, seve zame, nov križ — starost. "Simpatiziram," pravi. Hvala lepa za sožalje, dasi pri meni ni nobene žalosti. "Mož je že star," meni, in dalje: "Na njegova stara leta . . ." Ako smatra g. Molek 58 let za bogve kako starost, in misli, da zaslužijo taka leta sožalno simpatiziranje, je to njegova zadeva, jaz mu samole želim, da bi pri takih "starih letih" tudi še on lahko hodil na 14,000 čevljev visoke gore, kakor hodim jaz še večkrat na teden.

"Bojevati se mora" bo povzeto bržkone po lastnem "muštru". To so osebne zadeve.

Moji "starosti" pripisuje, da jaz branim papeža pred očitanjem šemastega postopanja radi križa in odlikovanja. Starost bi bila torej— slabost. Koliko let ima g. Molek, mi ni znano, iz pisave se pa lahko razvidi, da se mora vsaj čutiti za — mladenča. Dobro, mu častitam, kakor on simpatizira. Ampak pregovor pravi: "Mladost je — norost." Naduto postopanje v zadevi križa in odlikovanja kaže na prav detinsko mladost, a obenem tudi na — norost. Sapienti sat.

—o—

MATI S SINOM V SMRT.

Kuehn Amalija, soproga trgovca iz Lodza na Poljskem je vrgla svojega osemletnega sinčka iz četrtega nadstropja na dvorišče. Sinček je bil na mestu mrtev. Mati je nato skočila še sama in je tudi našla na istem mestu smrt. Rodbina se šteje k najuglednejšim in najbogatejšim trgovskim družinam. Povod umora in samoumora je bil — družinski spor.

STE LI VEDNO SLABE VOLJE?

Ako ste slabe volje, tedaj poskusite

TRINERJEVO GRENKO VINO

ki vas popolnoma prevredi. Kremžavost se spremeni v nasmeh, vi se bodete počutili novega moža. Ta zanesljiva želodčna tonika odpravi neprebavnost, slab apetit, zaprtnico in glavobol. V vseh lekarnah. Pišite po brezplačni vzorec na Jos. Triner Co., 1333 So. Ashland Ave.. Chicago, Ill., in priložite 10c za poštne stroške.

Brezplačni vzorec kupon:

Ime .....
Ulica .....
Mesto, država .....

SOBO ZA ENO OSEBO

iščem v najem v bližini slov. cerkve v Chicago.

Ponudbe na upravništvo A.S. pod **F. B.** s,t,sr

VINKO ARBANAS

Edini slovenski cvetličar v Chicagi

Phone: Canal 4340.

1320 W. 18th St. Chicago, Ill.

Vence za pogrebe, šopke za neveste in vsa v to stroko spadajoča dela izvršujem točno po naročilu. Dostavljam na dom.

PREVOZ - DRVA - KOLN

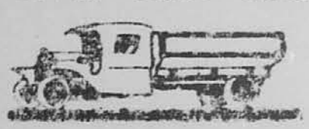

Rojakom se priporočamo za naročila za premog — drva in prevažanje pohištva ob času selitve.

Pokličite

Telefon: Roosevelt 8221.

LOUIS STRITAR

2018 W. 21st Place. Chicago, Ill.

KALIFORNIJSKO GROZDJE

PRIHAJA SEDAJ V CHICAGO.

VSEH RAZLIČNIH VRST. KVALITETA DOBRA.

CENE SO SEDAJ NIŽJE, KAKOR BODO POTEM POZNEJE V SEZONI.

POLNE ZALOGE SO SEDAJ NA RAZPOLAGO NA

SLEDEČIH POSTAJAH

SANTA FE TRACKS 21ST & ARCHER AVE.
CHICAGO & N. WESTERN R. R., CLINTON & KINZIE
ROCK ISLAND TRACKS TAYLOR & CLARK ST.
PRODUCE TERMINAL 27TH ST. & ASHLAND AVE.

CHICAGO

Zmerne tovorne cene so jamčene v katerikoli kraj za kupovalce izven mesta.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEC

DOBRO

delo, postrežbo in nizko ceno dobite pri nas!

Pišite nam po cene predno oddate naročilo drugam!

IZVRŠUJEMO

točno in po najnižjih cenah vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Zlasti se priporočamo slavnim društvam za tiskanje vseh uradnih tiskovin. Istotako vsem trgovcem, obrtnikom in posameznikom. Prestavljamo iz slovenščine na angleško in obratno. Nobeno naročilo preveliko, nobeno premalo.

AMERIKANSKI SLOVENEC

1849 West 22nd Street,

CHICAGO, ILL.

V ODGOVOR NA VSA VPRAŠANJA NAZNANJAMO,

da se povest

"Džungla"

ki je izhajala v našem listu, dobi vezana v knjigo.

CENA JE $1.20 ZA OBA DELA SKUPAJ.

Naročila s potrebnim zneskom pošljite na

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Phone: CANAL 5903

JOSEPH PAVLAK

PRVI JUGOSLOVANSKI POGREBNIK V CHICAGO

1814 South Throop Street Chicago, Illinois

Se priporoča Slovencem ob času pogrebov. — Mrtvašnica na razpolago. — Automobili za vse slučaje, kakor ženitovanja, krste in pogrebe. — Na razpolago vsem noč in dan.